

Obsah

Úvod 5

1. Základy informatiky a teorie informace 6

1.1 Digitální reprezentace a přenos informací 6

Analogová a digitální zařízení	6
Jednotky informace – bit a bajt a jejich násobné jednotky	7
Bezezrátová a ztrátová komprese dat.....	7
Přenos dat a přenosové rychlosti	8
Proces komunikace, kód a Shannonův teorém	9
Digitalizace podrobněji, potřebný počet bitů	10
Dvojková a šestnáctková soustava	11

1.2 Informační zdroje a jejich kvalita 11

Informační zdroje a jejich vlastnosti	11
Knihovny a jimi poskytované služby.....	12
Katalog a fulltext.....	13
Webový vyhledávač.....	13
Orientace ve výsledku hledání.....	14
Zpřesnění zadání, pokročilé vyhledávání.....	15
Kvalita a relevance informačního zdroje.....	17
Kritický přístup k informacím	18
Metadata (metainformace) a jejich využití	19
Myšlenkové mapy	19
Digitalizace a virtualizace reálných objektů	20
Virtualizace reálných objektů a míst	20
Virtuální počítače.....	21

2. Technické vybavení počítačů a počítačových sítí . 22

2.1 Vývoj a druhy počítačů 22

Historie počítačů.....	22
Vývoj osobních počítačů	24
Trendy ve vývoji počítačů	26
Druhy počítačů a oblasti jejich nasazení	27

2.2 Počítač, jeho komponenty a periferní zařízení 28

Funkce a role základních počítačových komponent	28
Běžná úložiště a záznamová média.....	30
Vstupní a výstupní zařízení	31
Vstupní zařízení.....	31
Výstupní zařízení	31
Druhy tiskáren, jejich vlastnosti a použití	32
John von Neumannovo schéma počítače	35
Hardware a software počítače	35
Hardwarové díly počítače podrobněji	36

2.3 Struktura datových sítí a přenos dat..... 41

Základní druhy lokálních sítí, LAN a WAN, server a klient	41
Mapování síťových disků (složek).....	42
Síť mobilních telefonů	43
Globální družicové polohovací systémy	44
Struktura sítě Internet a její principy	45
Technické způsoby připojení k síti Internet.....	46
Připojení koncových uživatelů.....	46
Lokální síť a jejich technické prvky	47
Komunikace a směrování dat v LAN (MAC, IP, DHCP, DNS)	47
Komunikace z LAN do/z Internetu, routing, NAT	48
Bezdrátové sítě a jejich technické prvky, zabezpečení sítě.....	49

3. Programové vybavení počítačů 50

3.1 Operační systémy a jejich funkce 50

Základní funkce operačního systému	50
Vytváření datových souborů, spustitelné a datové soubory.....	51
Architektura operačního systému, ovlaďáče, jádro systému, ...	52
aplikativní a grafické rozhraní, multitasking	52
Charakteristiky nejrozšířenějších operačních systémů	52

3.2 Ovládání operačního systému a správa souborů 54

Rozhraní a nástroje operačního systému.....	54
Prozkoumávání složek, práce se soubory, hledání objektů.....	55
Schránka operačního systému	56
Komprimace a dekomprimace souborů a složek	57

3.3 Základní nastavení operačního systému..... 57

Uživatelská nastavení operačního systému	57
Instalace a odebrání písem, programů a tiskáren	58
Správa tiskáren a průběhu tisku.....	59
Nastavení uživatelských práv k souborům	60

3.4 Datové soubory.....	60
Formát datového souboru, vazba typů datových souborů	60
Nejpoužívanější typy datových souborů a programů.....	61
Význam standardizace datových souborů.....	61
Principy ukládání dat pomocí XML souborů	62
4. Člověk, společnost a počítačové technologie.....	63
4.1 Bezpečný počítač	63
Aktualizace operačního systému a aplikacích programů	63
Firewall a další bezpečnostní nástroje	63
Počítačové viry a červy, malware a spyware.....	64
Metody útoků přes webové stránky a elektronickou poštu	65
Antivirový program	65
Problematika spamu a obrana proti němu	66
Podvody (tzv. techniky sociálního inženýrství), hoaxy	66
Komplexní přístup k bezpečnosti IT	67
4.2 Obecné bezpečnostní zásady a ochrana dat.....	68
Zásady vytvoření bezpečného hesla.....	68
Zabezpečení počítače a dat před zneužitím cizí osobou	69
Šifrování souborů prakticky.....	69
Ochrana dat před ztrátou, zálohování dat	70
Integrita dat, hash, autenticita, šifrovací algoritmus a klíč	71
Symetrická kryptografie a oblasti jejího nasazení	72
Asymetrická kryptografie, privátní a veřejný klíč.....	72
Elektronický podpis	73
4.3 Etické zásady a právní normy související s informatikou	74
Základy počítačové etiky	74
Zákon o svobodném přístupu k informacím	74
Zákon o ochraně osobních údajů	74
Podstata ochrany autorských práv.....	75
Normy pro citování z knih a z on-line zdrojů	76
Licence k užití programu.....	76
Ochrana programů před nelegálním kopírováním	77
Nejčastěji používané druhy licencí	78
Licence GNU/GPL	79
Licence Creative Commons	80
Proprietární (komerční) programy a Open Source	80
4.4 Ergonomie a hygiena práce s výpočetní technikou.....	81
Ergonomické a hygienické zásady práce s ICT.....	81
4.5 ICT a osoby s handicapem	84
Pomůcky pro využití ICT osobami s handicapem	84
Využití počítačů pro zkvalitnění života	84
4.6 ICT a životní prostředí.....	85
Energetická náročnost různých typů ICT	85
Úsporné technologie obsažené v OS a jejich nastavení	85
Nakládání s elektronickým odpadem a jeho recyklace	86
Komponenty a spotřeba počítače.....	86
4.7 Média, reklama a technologie	87
Soukromá a veřejnoprávní média	87
Způsoby manipulace s příjemcem sdělení	88
Vliv reklamy na současnou společnost	89
Počítačové úpravy vyobrazení předmětů	90
Etapy realizace reklamní kampaně	90
4.8 Význam IT pro veřejnou sféru.....	91
IT v průmyslu, obchodu a bankovnictví	91
IT ve veřejné a státní správě.....	92
5. Využívání služeb Internetu	93
5.1 WWW – World Wide Web	93
Pojmy hypertext, hyperlink, URL, doména	93
Webový prohlížeč a způsob jeho práce	93
Práce s prohlížečem webu včetně pokročilých funkcí.....	94
Zabezpečené připojení a digitální certifikát serveru	94
5.2 Využívání webových aplikací a sociálních sítí	95
Desktopové a webové aplikace	95
Web 2.0, jeho principy a služby	96
Fungování internetových obchodů, vazba na databáze	96
Sociální sítě, jejich přínosy a rizika	97
LMS a jeho základní funkce aneb e-learning ve škole	98
5.3 Elektronická komunikace.....	99
Princip fungování elektronické pošty.....	99
E-mailový klient a jeho funkce.....	99
Nastavení e-mailového klienta	101
Údaje v záhlaví e-mailové zprávy	101
Charakteristiky synchronních a asynchronních způsobů komunikace	101